कमलामाई नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यलय
सिन्धुली

“ यूवा स्वरोजगार ”

संचालन कार्यविधि, २०७६

परिच्छेद - १

प्रस्तावाना

स्वीकृत मिति :- २०७६।०९।१७

प्रस्तावना :– स्थानीय श्रोत साधान , सीप र कलाको अधिकतम उपयोग गर्ने र कमलामाई नगरपालिका भित्र रहेका वेरोजागार जनशक्तिलाई रोजगारी सिर्जना गरी गरीवि निवारण गर्ने र नगरपालिकामा रहेका यूवा जनशक्तिलाई सिप, तालिम प्रदान गर्दे स्थानीय स्तारमा व्यावसाय संचालन गर्न ऋृण प्रवाह को माध्यम वाट गरिव निवारणका लागि यूवा स्वरोजागार कार्यक्रमलाई व्यवस्थीत गर्ने उद्धेश्यले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कमलामाई नगरपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद - २

नाम, प्रारम्भ र परिभाषा :

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम "यूवा स्वारोजागार संचालन कार्यविधि, २०७६" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि नगर कार्यपालिकाले स्वीकृत गरे को मितिवाट प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

(क) "उद्यमी" भन्नाले नाफा कमाउने उद्देश्यले उद्योग व्यवसाय सञ्चालनका लागि जोखिम बहन गरी लगानी गर्ने व्यक्ति वा समूहलाई जनाउँछ ।

(ख) "यूवा " भन्नाले १८ वर्ष उमेर पुरा भई ४० वर्ष ननाघेका व्यक्ति लाई सम्झनु पर्छ

(ग) "कार्यालय" भन्नाले कमलामाई नगरकार्यपालिकाको कार्यालयलाई जनाउदछ ।

(घ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले कमलामाइ नगरपालिकामा प्रमुख प्रशासकिय अधिृकतको रुपमा कार्य गर्न नेपाल सरकारवाट खटाईएको अधिृकतलाई सम्झनु पर्छ ।

(ङ) "नगरपालिका" भन्नाले कमलामाई नगरपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।

(च) "प्रमुख" भन्नाले कमलामाई नगरपालिकाको प्रमुख लाई सम्झनु पर्छ ।

(छ) "उप- प्रमुख" भन्नाले कमलामाई नगरपालिकाको नगर उपप्रमुख लाई सम्झनु पर्छ ।

(ज) "कार्यक्रम" भन्नाले नगरपालिकाले संचालन गर्ने लघु उद्यम/उद्यमशीलता विकास/रोजगारी सिर्जना गर्ने जस्ता कार्यक्रमलाई जनाउँछ ।

(झ) "गरिब" भन्नाले नेपाल सरकारले निश्चित मापदण्ड अन्तर्गत समय-समयमा तोकेको राष्ट्रिय वा क्षेत्रगत गरिबीको रेखामुनि रहेको, शिक्षा, स्वास्थ्यजस्ता मानव विकासका सूचकहरूका आधारमा पिछडिएको र निश्चित लिङ्गगत तथा सामाजिक समूहका आधारमा राष्ट्रिय विकास प्रक्रियाको मूलप्रवाहमा समावेश हुन नसकेको व्यक्ति वा समूहलाई सम्झनु पर्छ । यस शब्दले नेपाल सरकारले गरिबीको परिचयपत्र वितरण गरेको अवस्थामा सो परिचयपत्र प्राप्त परिवारको सदस्यलाई समेत जनाउनेछ ।

(ञ) "अति गरिव" भन्नाले नेपाल सरकारले तोकेको गरिबीको रेखाभित्र पर्नेहरू मध्ये ६० प्रतिशतभन्दा कम आय भएका व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ ।

(ट) "सिप विकास तालिम" भन्नाले व्यवसाय स्थापना, विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक पर्ने प्राविधिक सिपमूलक तालिमलाई जनाउँछ ।

(ठ) "उद्यम" भन्नाले जीविकोपार्जन स्वारोजागार वा आय आर्जनका लागि सिर्जनात्मक आर्थिक क्रियाकलाप ,व्यावसाय वा उद्योगलाई सम्झनु पर्छ ।

(ड) "समिति " भन्नाले दफा ७(२) वमोजिम गठीत यूवा स्वरोगार समितिलाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद - ३
उद्धेश्य , लक्षित समुह , कार्यत्रकमको कार्यक्षेत्र र व्यावसायको लागि गरिने कार्यहरु

३. कार्यविधिको उद्देश्य : :- नगरपालिकाले बार्षिक रुपमा लघु उद्यम विकास, उद्यमशीलता विकास र रोजगार/स्वरोजगार सिर्जनामा विनियोजित बजेट भित्र रहि न्यून व्याज, विना धितो ऋण लागानीको माध्यमवाट समुह सृजना गरी प्रभावकारीरुपमा कार्यक्रम संचालन गर्नु यस कार्यविधिको उद्धेय रहेको छ ।

४. लक्षित समूह : - अत्यन्त न्यून आय भएका गरिव घर परिवारका यूवा तथा मजदुर परिवारका स्वरोजगार हुन चाहाने अन्य कुनै नोकरीमा संलग्न नभएका १८-४० वर्ष उमेर पुगेका यूवा सदस्यहरु यस कार्यक्रमका लक्षित समुहमा पर्दछन जस अर्न्तगत :

(१) गरिबीको रेखामुनि रहेका नेपाली नागरिकका परिवारका सदस्यहरू यस कार्यक्रमका लक्षित समूह हुनेछन् ।
(२) अति विपन्न वर्ग, पिछडिएका महिला, दलित, आदिवासी जनजातिहरू, एकल महिला , दुर्गम तथा सेवाको पहुँच कम पुगेका क्षेत्रहरुमा यस कार्यक्रमलाई केन्द्रित गरिनेछ ।
(३) कुनै संस्था / कार्यालयमा आवद्ध रहेका वाहेक दैनिक रुपमा ज्याला मजदुरी गर्ने वा ढुङ्गा, वालुवा , गिट्टि छानी जिवन निर्वाह गरिरेहका व्यक्तिहरु तथा निजका परिवारका सदस्यहरु यस कार्यक्रमकको मुख्य केन्द्र विन्दुमा रहने छन ।
(४) कमलामाई नगरपालिका का स्थाइ बासिन्दा यसका लक्षित बर्ग हुन ।

तर यस दफामा उल्लेख भए अनुसार १८- ४० वर्ष भित्र का व्यक्तिहरु का अलावा उपयुक्त व्यक्तिका समुहलाई पनि ऋण उपलब्ध गराउन उपयुक्त हुने देर्खिमा दफा ६ वमोजिम गठित समितिको निर्णयनुसार लक्षित वर्ग तोकि ऋण / सहयोग उपलब्ध गराउन सकिने छ ।

५. कार्यक्रमको कार्यक्षेत्र :- यस कार्यविधि वमोजिम नगरपालिकाले देहायका क्षेत्रहरुमा केन्द्रिति रही लगानीको कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने छ ।
(क) कृषि तथा पुशपक्षिंमा आधिरित उद्यम व्यावसाय
(ख) वनपैदावारमा आधारित उद्यम व्यावसाय
(ग) विज्ञान तथा सुचना प्रविधि र संचारमा आधारित उद्यम व्यावसाय
(घ) पर्यटन प्रर्वद्धनमा आधारित उद्यम व्यावसाय
(ङ) कलामा आधारित उद्यम व्यावसाय
(च) खाद्य प्रशोधन आधारित उद्यम व्यावसाय
(छ) संस्कृती ,साहित्य ,सृजना गीत संगीतमा आधारित उद्यम व्यावसाय
(ज) नगरपालिकाले आवश्यकता महसुस गरी उपयुक्त ठानी छनौट गरिएका उद्यम व्यावसाय
(झ) अन्य उद्यमसिल लाई पनि नगरपालिकाले आवश्यक ठानेमा

६. <u>व्यवसाय विकासका लागि गरिने कार्यहरु :</u>
१. उद्यमी सिर्जनाका लागि गरिने विभिन्न कार्यहरू यस प्रकार छन :
(ग) समूह निर्माण र क्षमता वृद्धि;
(घ) उद्यमशीलता विकास तालिम;
(ङ) सिप विकास तालिम सञ्चालन;

(च) कर्जा प्रवाह गर्न सहयोग र सहजीकरण;
(छ) व्यवसाय विकास परामर्श तथा बजार विस्तार
(ज) उपयुक्त प्रविधिमा पहुँचका लागि सहयोग र सहजीकरण र

परिच्छेद - ४
कार्यक्रमको स्थापना , कार्यक्रम संचालन

७. उद्यम विकास कार्यक्रमको स्थापना : (१) नगरपालिकामा यूवा स्वरोजागारको माध्यमवाट आय आर्जन तथा लघु उद्यम, घरेलु तथा साना उद्योग विकास गर्न वार्षिक रुपमा नगरपालिकाले निश्चित रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने छ ।

(२) नगरपालिकामा यूवा स्वोरोजागार कार्यक्रम संचालनका लागि देहाय बमोजिमको एक यूवा स्वरोजगार समिति रहनेछ :

संयोजकः	नगर प्रमुख, नगरपालिका
सदस्य :	नगर उपप्रमुख, नगरपालिका
सदस्य :	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
सदस्य :	प्रतिनिधि, १८-४० वर्ष उमेर समुहका कम्तिमा १जना महिला सहित ३ जना नगर प्रमुखले मनोनित -सदस्य
सदस्य :	प्रमुख, आर्थिक प्रशासन शाखा
सदस्य :	उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि
सदस्य	जिल्ला स्थित घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयको अधिकृत प्रतिनिधि
सदस्य	यूवा ताथ खेलकुद शाखाको प्रमुख वा प्रतिनिधि
सदस्य-सचिवः	प्रमुख, उद्योग विकास शाखा वा प्रमुख प्रशासकिय अधिृकतले तोकेको अधिकृत स्तर कर्मचारी

नोट : समितिको वैठकमा आवश्यकता अनुसार विज्ञहरुलाई आमन्त्रित गर्न सकिनेछ । समिति सदस्यहरुलाई प्रति वैठक प्रति व्यक्ति एक हजार पाच सय का दरले वैठक भत्ता उपलब्ध गराईने छ ।

८. कोषको स्थापना :-

(२) नगरपालिकाको यूवा स्वारोजागार कार्यक्रम संचालनका लागि नगरपालिकाको संचित कोष अन्तर्गत देहाय वमोजिमका रकमहरु जम्मा गर्ने गरी एक “यूवा स्वारोजगार कोष”स्थापना गर्न पनि सकिने छ । यस कोषमा तपशिल बमोजिमको रकम जम्मा गरिनेछ ।
(क) संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट लघु उद्यम, घरेलु तथा साना उद्योग र उद्यमशिलता विकाससंग सम्वन्धित कार्यक्रमका लागि प्राप्त रकम,
(ख) विकास साझेदारबाट प्राप्त रकम,
(ग) नगरपालिकाले यूवा स्वारोजागार कार्यक्रम संचालनका लागि विनियोजना गरेको रकम
(घ) यूवा स्वारोजगार लागि सामुदायिक संघ संस्था तथा निजी क्षेत्रबाट प्राप्त रकम,
(ङ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकमहरु ।
(च) ऋण लगानी फिर्ता रकम

(३) कोषको संचालन स्विकृत कार्यविधि बमोजिम हुनेछ तर कार्यविधि स्वीकृत नभए सम्म कोषको छुट्टै खाता संचालन नहुन्जेल सम्म नगरपालिकाको खर्च खातावाटै कार्यक्रम संचालन हुने छ ।

९. यूवा स्वरोजगार कार्यक्रमको संचालन : (१) यूवा स्वरोजगार कर्यक्रममा विनियोजित भएको रकम वा कोषमा भएको रकम समितिको स्वीकृतिले रोजगारी सिर्जना, गरिबी निवारण, आय आर्जन, उद्यम र उद्यमशिलता विकास कार्यक्रम सो सगं सम्बन्धित तालिम कार्यक्रम वाहेक अन्य कार्यक्रममा खर्च गर्न पाइने छैन । तर स्वीकृत रकमको १० -दश) प्रतिशतमा नबढाइ प्रशासनिक खर्च छुटचाउन सकिनेछ ।

परिच्छेद - ५
काम,कर्तव्य र अधिकार

१०. यूवा स्वरोजगार समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : (१) यूवा स्वरोजगार कार्यक्रम संयोजन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ :

(क) नगरपालिकाको नगरसभाले स्वीकृत गरेको कार्यक्रम बमोजिम यूवा स्वरोजगार लागि रकम खर्च गर्ने व्यवस्था
(ख) नगरपालिका भित्र रहेका अत्यन्त न्युन आय भएका घरपरिवार तथा मजुदर घरपरिवार यूवालाई व्यवसाय संचालन गर्न आर्कर्षित गर्ने ।
(ग) बुदाँ नं (ख) बमोजिमका व्यक्ति वा परिवारहरुलाई उद्यमीका रुपमा विकास गर्नका लागि आवश्यक सिप तथा तालिमको पहिचान गर्ने र उपलब्ध रकमको परिधिभित्र रही नगरपालिकावाट चालु आ. व. मा प्रदान गर्ने सिपविकास तथा तालिमको यकिन गर्ने।

(घ) बुदाँ नं (ग) बमोजिमको सिपविकास तथा तालिमको लागि बुदाँ नं (ख) बमोजिमका व्यक्ति वा परिवारहरुबाट आवेदन माग गर्ने।
(ङ) बुदाँ नं (घ) अनुसार पर्न आएका आवेदन उपर छानविन गरि गरीब र अति गरीब पहिचान गर्ने र सिप विकास तथा तालिमका लागि छनौट गर्ने ।
(च) आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र लघु उद्यम विकासमा काम गर्ने सरकारी, गैर सरकारी, निजिक्षेत्र, विकास साझेदार नागरिक समाजका सङ्घसंस्थाहरूसँग कार्यगत सम्बन्ध स्थापित गरी अनुकूल वातावरण तयार गर्ने;
(छ) लघु उद्यमीका उत्पादनहरूलाई बजार सुनिश्चित गर्न सम्बद्ध निजीक्षेत्रका सङ्घ संस्थाहरूसँग अन्तर्क्रिया, छलफल, परामर्श गर्ने;
(ज) यूवा उद्यमीहरूलाई वित्तीय सुविधा उपलब्ध गराउन आफ्नो कार्यक्षेत्र निकटमा रहेका वित्तीय संस्थाहरूको पहिचान गरी उद्यमीहरूसँग सम्बन्ध स्थापित गराउने;
(झ) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने यूवा विकास सहजकर्ता र अन्य क्षेत्रका सामाजिक परिचालकहरू बिच कार्यगत सम्बन्ध स्थापित गराउने;
(ञ) यूवा स्वरोजगार विकास सम्वन्धी संभावनाहरु खोजी गरि कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने
(ट) नगर उद्यम विकास योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न उद्योग विकास शाखा, मेडेप र अन्य सम्बद्ध सङ्घ सस्थाहरूसँग समन्वय स्थापित गर्ने;

(ठ) स्थानीय श्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गर्न स्वरोजगार सिर्जनाका लागि लागि चेतना फैलाउने;

(ड) वडास्तरमा अति गरिब र समावेशी यूवालाई स्वरोजगार वनाई विकासका लागि स्थानीय समुदायलाई परिचालन गर्ने;

(ढ स्थानीय तहमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सम्भावित वडा तथा वस्तीहरु छनौट गर्ने;

(ण) लघु उद्यमी समूहहरुको संस्थागत क्षमता अभिबृद्धि गर्न सहयोग गर्ने;

(त) कार्यक्रम संचालन सम्बन्धमा आवश्यक निति तथा मापदण्ड बनाउने ।

(थ) माथिका उपदफा -ख) मा जनुसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र वसोवास गर्ने यूवा उमेर समुहका अन्य कुनै नोकरीमा संलग्न नभएका यूवाहरुलाइृ पनि व्यवसाय संचालनका लागि आवेदन गर्न सक्ने छ

परिच्छेद - ६

सूचना प्रकाशन , पहिचान र छनौट गर्ने ,
समुह निर्माण ,तालिम र कर्जा सहजिकरण

११. यूवा छनौटका लागि सुचना प्रकाशन गर्ने :- (१) यूवा स्वरोजगार कार्यक्रम संयोजन समितिले उद्यम व्यावसाय संचालन गर्न ईच्छुक व्यक्ति वा समुहवाट अनुसुचि - १ वमोजिमको ढाँचामा आवेदन आव्हान गर्ने छ ।

(२) आवेदनका साथमा निज समुह सदस्यहरु वडाको स्थायी वासिन्दा भएको वडाको सिफारिस समेत पेश गर्नु पर्ने छ , तर यसरी सिफारिस उपलब्ध गराउदा सिफारिस वापतको दस्तुर लिईने छैन ।

१२. यूवा स्वरोजगारका लागि उद्यमी पहिचान र छनौट गर्नेः (१) यूवा स्वरोजगार कार्यक्रम संयोजन समितिले सम्भाव्य यूवाहरुको निवेदन उपर प्रारम्भिक अनुसन्धान गरी दफा ४ वमोजिमको (थ) लक्षित समूहका सदस्यहरूलाई छनौट गर्नु पर्दछ ।

(२) सम्भाव्य यूवा पहिचान गर्दा कार्यक्रमको उद्देश्य बमोजिम अति गरिब, पिछडिएका महिला, आदिवासी जनजाति, दलित, अपाङ्ग, सीमान्तकृत तथा सुविधाविहीन समूहको अनुपातलाई ध्यान दिनु पर्दछ । यस क्रममा सम्बन्धित वडाको सिफरिस समेत लिन सक्नेछ।

(३) यूवा प्रतिको धारणा, प्रतिबद्धताको स्तर, उपयुक्त उमेर समूह जोखिम वहन गर्न सक्ने क्षमताको स्तर, चाहना, तत्परता, उद्यमको लागि दिने समय, गतिशीलता, पारिवारिक व्यवसायिक वातावरण जस्ता गुणहरूलाई समेत सम्भाव्य उद्यमी पहिचान प्रकृयामा उचित महत्व दिनु पर्दछ ।

(४) सम्भाव्य व्यवसायीको पहिचान गरेपछि सोको विवरण तयार गरी यूवा स्वरोजगार समितिले यस कार्यक्रमका सम्भाव्य उद्यमीको अन्तिम छनौट गर्नु पर्दछ ।

(५) उद्यमी छनौट गर्दा समुह निर्माण भै आएमा त्यस्ता समुहलाई प्रथम प्राथमिकता दिनु पर्ने छ । समुहमा यस कार्यविधि वमोजिम योग्य भएका कम्तिमा ३ जना र वढिमा ७ जना सम्मको व्यक्ति हरु रहन सक्ने छन ।

१३.समूह निर्माण गर्नेः (१) सम्भाव्य उद्यमी पहिचान भै सकेपछि समुह भै नआएका उद्यमीलाई कार्यक्रमको उद्देश्य, सहभागीको रुची, क्षमता, आवश्यकता, सम्भाव्यता, कच्चा पदार्थ र बजारको उपलब्धता लगायतका पक्षहरूमा ध्यान दिई समितिले विभिन्न समूहमा आवद्ध हुन सहभागीलाई अभिमुखीकरण गर्नु पर्नेछ ।

(२) समूह निर्माण गर्दा समूह परिचालन, समूह सदस्य सङ्ख्या, समूहका सदस्यहरू आवद्ध रहेको समुदाय, भौगोलिक समुहमा आवद्ध गर्न नसकेमा व्यवसाय वा उद्यमको प्रकृती अनुसार एकल रुपमा पनि व्यावसाय गर्न उद्यमी छनौट गर्न सकिनेछ ।

१४. तालिम प्रदान गर्ने :- समितिबाट छनौट भई समूह निर्माण भए पश्चात कार्यक्रमबाट आवश्यकता भै आएमा अनुसार निम्नानुसारको तालिम उपलब्ध गराइने छ ।

(क) यूवा विकास तालिम : - (१) नगरपालिकाले समितिको सिफारिसमा सम्भाव्य यूवाहरूलाई तालिम स्थलमा विभिन्न समूहमा उपस्थित गराई सात दिनको उद्यम विकास सम्बन्धी तालिम दिनुपर्नेछ ।

(२) उद्यमशीलता विकास तालिमको पाठ्यक्रममा मूलतः लघु उद्यम सिर्जना तथा विकास (MECD), आफ्नो व्यवसाय सुरु तथा सुधार गरौ (Start and Improve Your Business-SIYB), Training of Potential Entreprenuer-TOPE/Training of Start up Enterprenuer- TOSE/Training of Existing Enterprenue- TOEE/ Traing of Growing Enterprenue-TOGE जस्ता विषयहरू समावेश हुनेछन् ।

(ख) सिप विकास तालिम सञ्चालन गर्ने :(१) नगरपालिकाले यूवाहरुलाई विकास तालिम लिएका सहभागीहरू मध्ये सम्भावित व्यवसाय छनौटका आधारमा विभिन्न समूहमा आबद्ध गरी सिप विकास तालिम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(२) उद्यमशीलता विकास तालिमका सहभागीहरूलाइ नगरपालिकाले कामको प्रकृतिको आधारमा साधारणतया ७ दिनदेखि ३ महिनासम्मको तालिममा सहभागी गराउनेछ । तालिम संचालन तथा रकम खर्च सम्बन्धमा समितिबाट निर्णय भए बमोजिम हुनेछ ।

१५ .लघु कर्जा पहुंचका लागि सहजीकरण गर्ने :- नगरपालिकाले लघु उद्यम सञ्चालनमा आवश्यक लगानीको सुनिश्चितताका लागि मुख्यतः तीन पक्षमा ध्यान दिएर सहकार्य गर्ने छ जस अन्तर्गत :

क) अति विपन्न यूवा जसको आफ्नो घरमा उद्यम व्यवसाय सञ्चालनका लागि स्थान छैन भने त्यस्ता सम्भाव्य लघु उद्यमीहरुका लागि साझा सुविधा केन्द्र मार्फत उद्यम सञ्चालनमा सहजिकरण गर्ने, उद्यम सञ्चालनका लागि उपकरणको व्यवस्थापन गरीदिने।

ख) सम्भाव्य लघु उद्यमीयूवाहरु जसको आफ्नै थोरै पूंजि छ र त्यसबाटै लघु उद्यम सञ्चालन गर्ने किसिमको व्यवसायिक योजना बनाएका छन् भने त्यस्ता लघु उद्यमीहरुको पहिचान गरी उद्यम स्थापनाका लागि सहजीकरण गर्ने, सञ्चालनका लागि उपकरणको व्यवस्थापन गरीदिने।

ग) सम्भाव्य लघु उद्यमीयूवाहरु जसलाई कर्जाको आवश्यकता छ भने त्यस्ता लघु उद्यमीहरुको पहिचान गरी यस कार्यक्रम को रकमबाट कर्जा उपलब्ध गराउने तथा स्थानीय स्तरमा सञ्चालित सहकारी, बैंक तथा लघु वित्त संस्थाहरुसंग प्रत्यक्ष भेटघाट, परामर्श, गोष्ठि मार्फत सम्वन्धित उद्यमी र वित्तीय संस्था बीच अन्तरक्रिया गराई थप कर्जा पहुँचमा सुनिश्चितता गर्ने ।

परिच्छेद - ७

प्रविधि हस्तान्तरण र सहजीकरण , अनुदान तथा ऋण व्यवस्था ,

१६. उपयुक्त प्रबिधिमा पहुंचका लागि प्रविधी हस्तान्तरण र सहजीकरण : नगरपालिकाले तालिम लिई उद्यमी बन्न योग्य यूवाहरुलाई आवश्यक पर्ने प्रविधि उपलब्ध गराउनका लागि आवश्यक प्रविधि पहिचान गरी यूवाहरुलाई आवश्यक उपयुक्त प्रविधि हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ । साथै प्राविधिक सीप विकास तालिममा प्रयोग भएका प्रविधिहरुलाई समेत लागत सहभागितामा सहभागीहरुलाई नै हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ।

१७. अनुदान तथा ऋण सम्बन्धि व्यवस्था :- यूवा उद्यमी व्यवसायी वा समुह सदस्यको रुची, लगानीको क्षमता, विगतका काम प्रतिको लगाव, ईमान्दारिता तथा जमानीको प्रकृतिका आधारमा समितिको निर्णयानुसार देहाय वमोजिम सहयोग, अनुदान तथा ऋण उपलब्ध गराईनेछ ।

क) तालिम संचालन नगरपालिकावाट आयोजना गरिने छ र अगाडी नै तालिम लिएको प्रमाण पेश गर्नु पर्ने ।

ख) मेशीनरी औजार तथा पूँजिगत खर्चका हकमा प्रतिव्यक्ति रु.५००००।- (पचास हजार रुपैयामा) नवढने गरी वढिमा रु.५ लाख सम्म ऋण उपलब्ध गराईने छ ।

ग) कच्चा पदार्थ खरीद का लागि प्रति समुह वढिमा रु.१०००००।- (एक लाख रुपैया)सम्म ऋण उपलब्ध गराईने छ ।

घ) उद्यम व्यावसाय संचालनका लागि अति विपन्न यूवा उद्यमीलाई आवश्यक घर भाडा का लागि प्रति महिना ५० % मा नवढने गरी वढिमा रु.४०००।- (चार हजार रुपैया) का दरले ३ महिना सम्मको अनुदान (घर भाडा सम्झौताका आधारमा) उपलब्ध गराईने छ ।

ङ) उद्यम व्यावसायको शुरुवात गर्दा आवश्यक पर्ने विविध एंव भैपरी खर्चका लागि एक मुष्ट रु.१००००।- (दश हजार रुपैया) प्रति समुह अनुदान उपलब्ध गराइने छ ।

परिच्छेद - ८

व्यावसाय विक्री गर्न नपाईने , कोषको संचालन , सम्झौता र ऋण रकम

१८. ऋणको साँवा व्याज चुक्ता नगरी उद्यम व्यावसाय विक्रि गर्न नपाईने : यस कार्यविधि वमोजिम ऋण वा अनुदान प्राप्त गरी संचालन भएको उद्यम व्यावसाय वा त्यही प्रयोग भएको पुजिगत सामाग्री वा मेशनरी औजार यस कार्यविधि वमोजिमको ऋणको सावाँ चुक्ता नगरी विक्रि वितरण गर्न पाईने छैन । तर यस दफाले उद्यम व्यावसायमा उत्पादन भएका सामाग्री विक्रि वितरण गर्न रोक लगाएको मानिने छैन ।

१९.कोषको व्यवस्था तथा संचालन :

क) नगरपालिकाले यूवा स्वरोजगार कार्यक्रमका लागि छुटै कोषको व्यवस्था गर्न सक्ने छ ।

ख) यस्तो कोषमा नगरपालिकाले वार्षिक रुपमा यस कार्यक्रमको लागि विनियोजन गरेको रकम र यूवा उद्यमी व्यावसायिवाट सापटी फिर्ता वापत प्राप्त साँवा व्याजको रकम रहने छ । यस अतिरिक्त विभिन्न समयमा संघिय सरकार वा प्रदेश सरकार वा अन्य कुनै निकायवाट वा अन्य कुनै प्रकारले प्राप्त रकम पनि रहने छ ।

ग) कोषको संचालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृत एंव लेखा शाखाको कर्मचारी वाट हुने छ ।

घ) कोषको आम्दानी तथा खर्चका सम्बन्धमा छुटै रुपमा लेखा तथा विवरण अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने छ ।

ङ) कोषको रकम समितिको निर्णय वमोजिम खर्च गर्नु पर्ने छ।

२०. सम्झौता गर्नु पर्ने : छनौट भएका यूवा उद्यमी, व्यावसायी समुह र नगरपालिका वीच सम्झौता गरीने छ । सम्झौता मा प्रथम पक्षमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृतले र दोश्रो पक्षमा समुह सदस्यहरु ले हस्ताक्षार गर्नु पर्ने छ ।

२१. ऋण रकम अनिवार्य दायित्व हुने :- यस कार्यविधि वमोजिम उद्यम व्यावसायमा ऋण प्राप्त गर्न सफल उद्यमी हरुले प्राप्त गरेको ऋण (साँवा) अनिवार्यरुपमा फिर्ता गर्नु पर्ने छ । कसैले ऋण चुक्ता नगरी हेलचक्रयाई गरेमा वा फरार भएमा कानून वमोजिम कारवाही हुने छ र नगरपालिकावाट निजले प्राप्त गर्ने सवै प्रकारका सेवा सुविधावाट निजलाई वन्चित गरिने छ । निजको नाममा कुनै पनि प्रकारको सिफारिस उपलव्ध गारईने छैन । ऋण रकम निजको जायजेथा वाट असुल उपर गरीने छ ।

परिच्छेद - ९

व्यावसाय संचालन गर्न नसक्ने , अभिलेख , ऋण रकम असुली र व्यावसाय विकास र वजार व्यावस्थापन

२२. व्यावसाय संचालन गर्न नसक्ने भएमा निवदेन दिनु पर्ने : कुनै दैवी विपत्ति परी वा काबु वाहिरको परिस्थितिका कारण यूवा उद्यमी व्यावसायीले यस कार्यविधि वमोजिम संचालन गरेको उद्यम व्यवासाय संचालन गर्न नसक्ने अवस्था सृजना भएमा निजले सो सवै कुरा खुलाई समिति समक्ष निवेदन पेश गर्नु पर्ने छ । यसरी निवेदन पेश भएमा समितिले कुनै कर्मचारीलाई पुजिगत सम्पति वा मेसीनरी औजार को मूल्याकन गर्न लगाउने छ र ऋणका अंश खाम्ने सक्ने भन्दा निजलाई ऋणवाट उन्मुक्ति दिन सक्ने छ । यसरी मूल्याकंन गर्दा लगाई ऋणको अशं खाम्न सक्ने सम्मको सामाग्री आफनो नियन्त्रणमा राखि वढि भएको सामाग्री सम्बन्धित व्यक्तिलाई नै फिर्ता दिनु पर्ने छ ।

२३. अभिलेख राखिने :-

यस कार्यविधि वमोजिम ऋण लिएर समय भित्र चुक्ता नगर्ने वा शुरु गरेको उद्यम व्यावसाय संचालन नगरी अन्यत्र जाने वा विना स्वीकृती उद्यम व्यावसाय परिवर्तन गर्ने व्यक्तिको नाम नगरपालिकाले छुटै अभिलेखमा राख्ने छ र सो को जानकारी सवै वडा कार्यालयहरु तथा नगरपालिका कार्यालयहरुमा समेत मा गराईने छ । यस्तो अभिलेखमा नामसमावेश भएको व्यक्ति निजको एकाघर परिवार सदस्यलाई भविष्यमा कुनै पनि प्रकारको सहयोग र सिफारिस उपलब्ध हुने छैन ।

२४. ऋण रकमको असुली प्रक्रिया :- यूवा उद्यमी व्यावसायीले उद्यम व्यावसाय शुरु गरेको मितिले वढिमा ५ महिना देखि हरेक ३/३ महिनामा नियमित रुपमा ऋणको साँवा रकम नगरपालिकामा जम्मा गर्नु पर्ने छ । ऋण भुक्तानीको अवधि वढिमा २ वर्षको हुने छ । तर ५० % साँवा ऋण चुक्ता गरेमा व्यावसाय वृद्धि गर्न चाहेमा शुरु लगानीको ५० % ऋण समितिले थप गरी दिने सक्ने छ । यसरी थपिएको ऋणको अवधि थप ३ वर्षको हुने छ । ऋण रकममा कुनै प्रकारको व्याज लाग्ने छैन तर निर्धारित समय भित्र किस्ता नतिरेमा नगरपालिकाले ५ % का दरले जरिवाना लगाउन सक्ने छ ।

२५. व्यवसाय विकास परामर्श तथा बजार विस्तार :- यो कार्यक्रम सन्चालन भए पश्चात नगरपालिकाले यूवा उद्यमीहरुबाट उत्पादित बस्तुहरुको सरल र सहज विक्री व्यवस्थाको लागि बजारीकरण सन्जाल विस्तार र व्यवसायिक परामर्श सेवा प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १०
अनुगमन तथा मूल्याकंन ,उजुरी गुनासो र लागत सहभागिता

२६ . अनुगमन तथा मूल्याङ्कन :-

(१) यस कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र नतीजामुखी बनाउन देहाय बमोजिमको एक अनुगमन तथा मूल्याकंन समिति रहनेछ ।

संयोजक :- नगर प्रमुख
सदस्य :- उप- प्रमुख
सदस्य :- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
सदस्य :- नगर क्षेत्रभित्र रहेका उद्योग, कृषि वा पशु सेवा कार्यालयहरु मध्येवाट १ जना
सदस्य सचिव :- उद्योग विकास शाखा प्रमुख

समितिले आवश्यकता अनुसार यूवा व्यावसायी समुह बाट प्रतिनिधीत्व गराउन सक्नेछ ।

(२) कार्यक्रम संचालन गर्ने सबै यूवा उद्यमीले आवधिक (चौमासिक /वार्षिक) प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ ।

(३)कार्यक्रमका प्रगतिहरुलाई अनिवार्य रुपमा अध्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।

(४) अनुगमन समितिका सदस्यहरुलाई प्रति व्यक्ति प्रति अनुगमन रु.१०००।-(एक हजार) का दरले अनुगमन भत्ता उपलब्ध गराईने छ ।

२७. उजुरी र गुनासो व्यवस्थापन प्रकृया: (१) कार्यक्रम सम्बन्धी कुनै गुनासो पर्न आएमा सोको व्यवस्थापन र सुधारको लागि तत्सम्बन्धी निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी यूवा स्वरोजगार संचालन समितिको हुनेछ ।

(२) उजुरी लिनको लागि उजुरी पेटिका (Complaint Box) र विद्युतीय माध्यम लगायतका अन्य माध्यम प्रयोग गर्न सकिने छ ।

(३) प्राप्त उजुरी र गुनासोको अभिलेख राखी त्यसको सम्बोधन गर्ने लिनु पर्ने कदमको सिफारिस सहितकोप्रतिवेदन पेश गर्ने तथा निर्णयको कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी उद्यम विकास कार्यक्रम संयोजक समिति रसमितिको सदस्य-सचिवको हुनेछ ।

२८.लागत सहभागिता ९अयकत कजबचष्लन० लाई बढावा दिने :(१) यूवा स्वरोजगार अभियानलाई आत्मनिर्भर बनाउन उद्यम कार्यक्रम संयोजक समितिले लागतसहभागितालाई बढावा दिने नीति अवलम्बन गर्नेछ ।
(२) साझा सुविधा केन्द्र सञ्चालन, एडभान्स तालिम, प्रविधि हस्तान्तरण, प्रविधिक र परामर्श सेवा लगायतका व्यवसायिक सेवा र तालिम लागत सहभागिताको आधारमा सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद : ११
विविध :

३९. खर्चका मापदण्डहरु :__ यस कार्यविधिको कार्य प्रयोजनका लागि खर्चका मापदण्डहरु नगरपालिकाबाट निर्धारण भए बमोजिम हुनेछ ।

३०. वित्तिय संस्था माफर्त कार्य गराउन सक्ने : समितिको सिफारिसमा नगरकार्यपालिकाले निश्चित प्रक्रिया र मापदण्ड तोकी यस कार्यविधि वमोजिमको ऋण प्रदान गर्ने र असुली गर्ने कार्य कुनै वित्तिय संस्था मार्फत पनि गराउन सक्ने छ ।

३१. व्यावसाय दर्ता गर्नु पर्ने : यस कार्यविधि वमोजिम व्यावसाय शुरु गरेपछि अनिवार्य रुपमा नगरपालिका तथा सम्बद्ध निकायमा व्यावसाय दर्ता गर्नु पर्ने छ ।

३२. साझेदारी गर्न सक्ने : यस कार्यक्रममा नगरपालिका क्षेत्र भित्र कार्यक्रम संचालन गरी रहेको अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्था हरुले पनि साझेदारी गर्न चाहेमा समितिको स्वीकृतीमा तालिम संचालन , अनुदान तथा ऋण लगानीमा सहकार्य गर्न सक्ने छ । तर यसरी साझेदारी गरेको रकम मध्ये ऋण तर्फ लगानी भएको रकम ऋण असुली पछि यस कार्यविधि वमोजिमको कोषमा नै जम्मा हुने छ ।

३३. सहयोग गर्नु पर्ने : यस कार्यविधि वमोजिम यूवा स्वरोजगार संचालन कार्यक्रममा आवश्यक सहयोग गर्नु सम्बन्धित सवैको कर्तव्य हुने छ ।

३४. व्याख्या गर्ने अधिकार : यस कार्यविधिमा भएको कुनै व्यवस्था अस्पष्ट भई व्याख्या गर्नु पर्ने भएका नगर कार्यकापलिकाले अन्तिम व्याख्या गर्ने छ ।

३५ .कार्यविधि संशोधन गर्न सक्ने : नगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार यो कार्यविधिमा संशोधन गर्न सक्नेछ ।

३६. वाधा अडकाउ फुकाउने : यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका कुराहरु मा संशोधन वा वाधा अडाकाउ फुकाउनु परेमा कार्यपालिकाको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

अनुसूचि - १
वुदा नं.११ को उपदाफा २ संग सम्बन्धीत
यूवा व्यवसायी लागि दिईने निवेदनका ढाचा

मिति :-

....
नगरपालिका

विषय : व्यावसायीक उद्यम वा व्यवसाय संचालका लागि निवेदन पेश गरेको सम्बन्धमा ।

उपयुक्त सम्बन्धमा म/ हामी तपशिलका व्यक्तिहरुले...................... जिल्लाको .... निर्वाचन क्षेत्र .... नगरपालिका अन्तरगरको .... वडा नं .... मा व्यवसाय संचालन गर्न चाहेको हुनाले प्रविधि र व्यवसायिक (उद्यमको नाम) देहायको व्यावसायीक क्षेत्रमा संचालन गर्न ऋण सहयोग पाँउ भनी निर्देशिकाले निर्धारित गरेको शर्तहरुमा मन्जुर गरी तपशिल अनुसारको विवरण सहितको आवश्यक काजगात राखी यो निवेदन पेश गरेको छ। छैन

सस्थागत विवरण :

१) उद्यमी समुहको नाम :- ....

२) समुहको ठेगना : जिल्ला .... नगरपालिका.......... वडा नं...................

३) सम्पर्क व्यक्तिको नाम :- .... पद........................

ठेगना .... सम्पर्क र्न .... समुह अध्यक्षको नाम :.................. समुह उद्यमीको छाप :-

४) लागत अनुमान :

५) निवेदक उद्यम समुहका सदस्यहरुको विवरण :

युवा स्वारोजगार संचालन कार्यविधि ,२०७६ मा भएको व्यवस्था सम्बन्धमा पूर्ण सहमत छ/ छौ अन्यथा भएको खण्डमा कानुन वमोजिम सहने छ / छौ ।

नाम थर :-

हस्ताक्षार :-

अनुसूचि २

व्यावसायीक उद्यम गर्न सकिने व्यावसायीक क्षेत्रहरु :

१. कृषि तथा पशुपक्षिमा आधारित उद्यम व्यवासया : तरकारी खेती ,फलफुल खेती , अन्य उत्पादन । माछा पालन ,हाँस ,कुखुरा,बटटाइ ।खरायो ,व्रखा,गाई ,भैसी ,भेडा, च्याग्रा , चौरी ,अकवरे । अम्रिसो, अदुवा, लसुन, खुर्सानी ,दुध डरी र दुधपाट वनेका परिकाहरु ,रेशम खेती र उत्पादन भएका सामाग्रीहरु ,किवि खेती, विउ विजन उत्पादन तथा प्रशोधन र संरक्षढा आदि

२) वन पैदावारमा आधारित उद्यम व्यवासाय : फर्निर ,काठका , उर्जावाट सामाग्री ,क्यरीयो, सामाग्री अलैची ,औषधिका लागि कच्चा सामाग्रीहरु उत्पदान,चिराईतो , सामुदायिक वन

३) विज्ञान तथा सुचना प्रविधि र संचारमा आधारित उद्यम व्यावसाय : विज्ञानका आविश्कारहरु, आई सिटि सम्बन्धी व्यवासायहरु ,मोवाईल , रेडियो,टिभि मर्मत तथा विक्री केन्द फोटो तथा सुटिङ ,स्टिुडियो ,फोटोग्राफि ,रेडियोग्राफि ,भाषा प्रशिक्षण ,भाषा रुपान्तरण ,ट्युसन कोचिङ कक्षाहरु

४) पर्यटक प्रर्वद्धनमा आधारित उद्यम व्यावसाय : भाषा प्रशिक्षण ,होटल व्यावसाय ,क्यारियोसमान ,निर्माण र विक्रि ,होमस्टे रिसोर्ट ,टुरिष्ट गाईड ।

५) निर्माणमा आधारित उद्यम व्यावसाय : फलाम, काठ, माटो, ढुङ्गा ईट्टा ,टायल, सिमेन्ट वेतवास , तारजालि, छाला, आदिका उद्योगहरु र त्यसवाट वनेका सामाग्रीहरु ,हस्तकाला ,चित्रकला, मुर्तिकला, हाउस वायरिङ, रंगरोगन, गोवरग्यास उन्नत चुलो, डकर्मी पेशा, सिकर्मी पेशा ,क्रशर उद्योग

६) कलामा आधारित उद्यम व्यावसाय : ढाका, मखमल ,सुती उन आदिका कपडा वुन्ने वेतवास तथा परालजन्य सामागॣी डोको ,नाम्लो ,मान्द्रौ सुकुल गुन्द्री ,गलैचा आदि वनाउने कपडा सिलाई वुनाई वुटिक फेसन डिजाईन ,व्युटि पर्लार , हेयरकटिङ ,मेहन्दी ,चुरापोते डिर्जान ,सवावटका सामाग्री ,खेलौना ,धुम मैनवत्ति गर गहनाहरु पेन्टिङ आदी

७) संस्कृति ,साहित्य सजृना ,गित संतिगतमा आधारित उद्यम व्यावसाय : साँस्कृतिक परम्परागत नृत्य, वाद्य वाधन,कविता,कथा, निबन्ध,गायन, गीत रचना, बाद्यबादन ,नृत्य संगित आदि

८) खाद्य प्रशोधनमा आधारित उद्यम व्यावसाय : अचारहरु ,गुन्द्रक, मस्यौरा,सुकुटिउ (स्याउ,मासु, माछा, मुला,करेला आदि) सिस्नो ,चिया, (तुलसी ,ग्रिनटी आदि) दालमोठ,चिप्स ,जुस, तथा पेयश पदार्थहरु